

Workshop 'Op bezoek bij de zorgboerderij'

Gezond en veilig!

13-3-2019, Martien Bokma, Renske Nijdam, ..

Moderator: Karel de Greef

Doel bijeenkomst

Steeds meer yopi's bezoeken zorg-/kinderboerderijen, ..
contact mens-dier → bel. nieuwe vragen humane gezondheid

- Kennisbericht Zorg- en Recreatieboerderijen met vee en humane gezondheid in de maak
- Met u focussen op:
 - positieve effecten van zorg-/recreatieboerderijen?
 - wat zijn potentiële risico's?
 - afweging tussen voor- en nadelen

→ **toetsen/verrijken Kennisbericht**

Veel variatie in typen zorg/recreatie met vee en doelgroepen

- Zorgboerderijen
- Kinderboerderijen
- Agrarische kinderopvang
- Recreatie bij de boer
- Boerderij-educatie
- Evenementen met vee
- Yopi's: ouderen, zwangere vrouwen, kleine kinderen, mensen met een verminderde weerstand
- Mensen met dementie
- Kinderen met ADHD/ASS
- Verstandelijk gehandicapten
- Mensen uit psychiatrie en verslavingszorg
- Probleemjongeren, ..

Zorg-, kinder- en recreatieboerderijen:
populair en veel positieve effecten!

Positieve effecten: fysieke/psychische gezondheid

Uit onderzoek veel bekend over positieve effecten van zorg-/recreatieboerderijen voor uiteenlopende doelgroepen!!

<i>Fysieke gezondheid</i>	<i>Psychische gezondheid</i>
<p>Kindereen: meer bewegen, afname kans op overgewicht, eigen grenzen leren kennen (klimmen, klauteren, rennen), stimulatie ontwikkeling motoriek. Positief effect contact met dieren, leren waar voedsel vandaan komt....</p>	<p>Probleemjongeren: minder prikkels, minder agressie, beter contact gezin/school/werk, minder problemen met drugsgebruik, betere invulling vrije tijd, minder gedragsproblemen. Zorgboerderij rustig en structuurgevend</p>
<p>Ouderen met dementie: fysiek actiever, meer buiten, afwisselend programma, meer beweging, minder middelengebruik, meer eetlust, betere voedingsstatus, ..</p>	<p>Kindereen met ADHD: natuurlijke omgeving is goed voor uitvoeren moeilijke cognitieve taken (overzicht, planning) Kindereen met autisme: structuur, duidelijkheid, voorspelbaarheid, rust en ruimte. Inzet dieren belangrijk hulpmiddel: troost en steun, maken van contact, angsten overwinnen, gedragsveranderingen</p>
<p>Rol van dieren: zinvolle dagbesteding, afleiding van probleemgedachten, ontspanning, ondersteunen zorg, stimuleren gezond gedrag, ondersteunen relatie met andere mensen, ervaren van basale levensonderdelen, weerbaarder,..</p>	<p>Mensen met verstandelijke beperking: positief is boer als rolmodel, aanbieden zinvol werk, kleinschaligheid met persoonlijke aandacht, sociaal netwerk ('samen de klus klaren'), aanspreken op kwaliteiten, uitdaging,..</p>

Kennisbericht: focus op potentiële risico's (bewustwording en preventie)

- Infectieuze risico's
- Milieurisico's
- Risico's chemische middelen/medicijnen
- Risico's op calamiteiten en ongelukken
- Psychische risico's

Infectieuze risico's (zoönosen)

- Geen routinematige monitoring zorg/recreatie met vee (voorbeelden problemen: Q-koorts, varkensinfluenza, ..)
- Combinatie infectieuze risico's – **yopi-bezoekers** relevant
- Niet elke zoönose ernstig risico. Grootste risico's voor **kinderen** op dit moment: maagdarminfecties (STEC), Salmonella, Campylobacter
- **Blootstellingsroutes:**
 - via direct diercontact, mest, vectoren, lucht, voedsel (rauwe melk?), ..
- **Daadwerkelijk risico:** afh. diersoort, aanwezige type verwekkers, mate van contact, weerstand mens, preventieve/hygiënische maatregelen

Milieurisico's

- Milieurisico's (fijnstof, endotoxinen, ammoniak, H₂S)
 - Verwachte concentraties en duur blootstelling relevant
 - **Risicoplekken**: dierruimten, uitstroomopeningen wandventilatoren (pluimvee)
 - **Risicomomenten**: piekconcentraties bij uitmesten stallen, overslag van mest, rondpompen/transporteren mengmest (H₂S)
 - **Risicogroepen**: COPD-patiënten, ..
- **Daadwerkelijk risico**: geen specifieke kennis → afh. diersoort, staltype (o.a. strooisel), dieraantallen, bezettingsgraad, beschermende maatregelen

Risico's van chemische middelen

- Gewasbescherming/diergeneesmiddelen/desinfectie/..
 - Allerlei chemicaliën (logen, zuren, benzine, bestrijdingsmiddelen, ...)
 - Bij **contact** (via huid, inademen, opeten, opdrinken) een risico voor de gezondheid van mensen
 - Buiten bereik van kinderen/verstandelijk gehandicapten; kindveilige sluitingen; mijden contact met pasbehandeld dier; etc. [vb. formaline-voetbad koeien]
- voorschriften juiste wijze van **opslag en gebruik**

Risico's op calamiteiten en ongelukken

- **Mestopslag** (gevaarlijke gassen: CH₄, CO₂, H₂S, HCN,..):
 - (On-)toegankelijkheid
 - Bij werkzaamheden (mixen van mest in stallen (H₂S), deksels opzuigputten, reinigen opslag etc.)
- **Mestbewerkingsinstallaties**: gevaarlijke gassen (explosief; mn vergisters), gebruik gevaarlijke stoffen, gebruik brandstoffen
-> afstand; doelgroepen en risicovolle objecten
- Omgang met dieren (trappen, bijten, stoten, ..)
- Verkeersbewegingen op het erf
- **Veiligheid** op het erf (klimmen, klauteren,..)

Psychische risico's

- M.b.t. eerder genoemde risico's → weinig onderzoek gedaan
- Bij blootstelling: perceptie versus feitelijk risico
- **Dierziekten calamiteiten**: grote verwachte impact!
 - bedrijf op slot (geen daginvulling/activiteiten)
 - overlijden/ruimen dieren
 - verlies van grip in werk, zingeving, structuur, gevoel van veiligheid, .. , basaal voor psychosociaal welbevinden